

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
30 januari 2018	RV/17/00822 Z17-47724	6.1

Voorstel ingebracht door L.S. Huibers
Portefeuillehouder A.K. Benschop-van Eldik
Begrotingsprogramma en taakveld Geëscaleerde Zorg 18+ / Maatschappelijke Opvang + Beschermd Wonen

Onderwerp Regionaal beleidsplan Beschermd Wonen - Maatschappelijke Opvang 2018-2020

Geacht raadslid,

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de uitgangspunten en de koers zoals beschreven in het regionale beleidsplan *Samen Dichtbij!* GGZ Beschermd Wonen – Maatschappelijke Opvang 2018-2020 en dit plan vast te stellen. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- **Waar mogelijk organiseren we de (GGZ) zorg lokaal;**
- **We richten ons op het beperken van de instroom;**
- **Gemeenten zorgen zelf voor lokale voorzieningen die aansluiten bij de primaire behoeften van de gebruikers van Beschermd wonen of Maatschappelijke opvang.**

Samenvatting van het voorstel

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen en Rivierenland willen in de komende jaren een flinke beweging in gang zetten om het Beschermd Wonen (een veilige woonomgeving voor mensen met psychische of psychosociale problemen) en de Maatschappelijke Opvang (een tijdelijke oplossing voor mensen die geen dak boven hun hoofd hebben en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving) vergaand te transformeren. Kern van de verandering is dat we de zorg veel meer lokaal in dorpen en wijken en bij mensen thuis willen organiseren. De gezamenlijke plannen staan verwoord in het regionale beleidsplan *Samen Dichtbij!* GGZ Beschermd Wonen – Maatschappelijke Opvang 2018-2020. We vragen het college en de raad om akkoord te gaan met de uitgangspunten en de koers zoals beschreven.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen en Rivierenland willen in de komende jaren een flinke beweging in gang zetten om het Beschermd Wonen¹ en de Maatschappelijke Opvang² vergaand te transformeren. Deze transformatie is geen bezuinigingsoperatie. Het is een inhoudelijke veranderopgave om ervoor te zorgen dat ook mensen met psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk hun eigen leven kunnen leiden, zo mogelijk in hun eigen dorp of buurt.

¹ *Onder Beschermd Wonen verstaan we: een veilige woonomgeving voor mensen met psychische of psychosociale problemen, die (tijdelijk) niet in staat zijn volledig zelfstandig te wonen*

² *Maatschappelijke Opvang is een tijdelijke oplossing voor mensen die geen dak boven hun hoofd hebben en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving*

De transformatie van het Beschermd Wonen is een langdurig proces. We gaan voorlopig uit van een periode van 15 jaar waarin we steeds nieuwe stappen zetten. De gemeenten in het Rijk van Nijmegen en Rivierenland zetten nu een beleidsmatige stip op de horizon met het regionale beleidsplan *Samen Dichtbij!* In dit beleidsplan staan de uitgangspunten en de koers, verwoord in 25 voorstellen (zie pagina 4 en 5), die we als volgt kunnen samenvatten:

- Op lange(re) termijn streven we naar geïntegreerde GGZ-zorg in de wijk. Dat begint met het intensiveren van de ambulante zorg(mogelijkheden).
- In het kader van GGZ problematiek versterken we de samenwerking tussen GGZ aanbieders, sociale wijkteams en Werk & Inkomen / schuldhulpverlening, met aandacht voor signalering, coördinatie en korte lijnen.
- Tot 2020 is Nijmegen als centrumgemeente verantwoordelijk voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. We behouden de huidige instellingen in Tiel en Nijmegen als opvanglocaties, uitbreiding past niet binnen de transformatiegedachte.
- We werken aan een divers participatieaanbod voor mensen met (psychische) kwetsbaarheid. Behandeling en begeleiding worden zo snel mogelijk gecombineerd met toeleiding naar (beschut) werk, vrijwilligerswerk of dagbesteding.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Kern van de verandering die we voor ogen hebben is dat we de zorg voor mensen met psychische problemen veel meer lokaal in dorpen en wijken en bij mensen thuis willen organiseren (we noemen dit 'ambulantiseren'). Er is dan begeleiding en behandeling in de thuissituatie, in plaats van in de instellingen die vooral in Nijmegen en Tiel geconcentreerd zijn.

Het beleidsplan beschrijft wat we moeten doen om ons als gemeente voor te bereiden op de transformatie van Beschermd wonen en Maatschappelijke Opvang. Als we de verschillende onderdelen uit het beleidsplan goed organiseren, zijn we in staat om lokaal vormen van Beschermd wonen en Maatschappelijke Opvang te bieden.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Het regionale beleidsplan *Samen Dichtbij!* is tot stand gekomen onder de nodige onzekerheden. Er zijn veel onderwerpen die we later moeten uitwerken. En er zijn nog veel vragen waarop het beleidsplan geen antwoord geeft. Zo is het nog niet bekend hoe de afbouw van de centrum-gemeenteconstructie eruit gaat zien. Daarom houden we in het beleidsplan rekening met verschillende scenario's. Flexibiliteit en regelruimte zijn in deze fase van de transformatie van groot belang. Daar staat tegenover dat het beleidsplan ons voor de komende drie jaar richting en houvast geeft. Stap voor stap werken we zo aan de transformatie.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Gemeenten zijn verplicht een meerjarenplan voor de transformatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang te maken. Daarover maakten de VNG en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) afspraken met elkaar. De gemeenten in Rivierenland en het Rijk van Nijmegen verwoordden hun gezamenlijke plannen in het beleidsplan *Samen Dichtbij!* We vragen alle lokale gemeenteraden om dit beleidsplan vast te stellen, zodat het de komende jaren de basis kan vormen voor een regionaal gedragen uitvoeringsprogramma en voor diverse vervolggactiviteiten. Als uw raad besluit dit voorstel niet over te nemen, is er geen basis om te werken aan de transformatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang en voldoen we niet aan de afspraak tussen VNG en met ministerie van VWS.

5. Is het een begrotingswijziging?

Er is geen sprake van een begrotingswijziging.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

Alle gemeenten zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor ondersteuning en begeleiding van hun inwoners in het kader van Wmo en Jeugdwet. Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang vallen onder de Wmo en daarmee onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid. Hierover maakten het Rijk en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) afspraken. Voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering werken we op dit moment met een centrumgemeente

constructie. In onze regio heeft Nijmegen de regierol, zij ontvangt ook de financiële middelen die het Rijk beschikbaar stelt. Dat gebeurt nu nog op basis van historisch gebruik. In 2020 vindt hierin een wijziging plaats. Vanaf dat moment ontvangen de individuele gemeenten de financiële middelen rechtstreeks en via een objectief verdeelmodel. Naar verwachting heeft dit nadelige gevolgen voor onze regio, omdat het aandeel GGZ-zorg in de regio Nijmegen en Rivierenland historisch relatief hoog is. Centrumgemeente Nijmegen zet in op een intensieve lobby om de nadelige gevolgen zoveel mogelijk te beperken.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

De transformatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang is een langdurig en meerjarig proces. De gemeenten in het Rijk van Nijmegen en Rivierenland werken hierin nauw samen. Er zijn met regelmaat evaluatiemomenten om te bepalen of we op koers liggen en of we de juiste dingen doen. Ook op lokaal niveau evalueren we de voortgang, waarbij we uw raad regelmatig informeren. We betrekken uw raad bij (het opstellen van) de belangrijkste spelregels voor het vormgeven van de transformatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.

8. Financiën

Op het macrobudget voor Beschermd Wonen is ten tijde van de decentralisatie niet bezuinigd. Maar er zijn wel steeds meer mensen met een (ernstige) psychische kwetsbaarheid in de maatschappij. Een gelijkblijvend budget betekent dat er met hetzelfde geld steeds meer gedaan moet worden.

De budgetten voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang zijn nu in handen van de centrumgemeenten. Na 2020 verandert dat. Dan krijgen de individuele gemeenten zelf de budgetten, maar ook de taken en de bevoegdheden. De periode 2018-2020 gebruiken we om daarop voor te sorteren.

9. Communicatie

Het beleidsplan *Samen Dichtbij* is openbaar. De gemeenten zorgen voor brede verspreiding in de regio. We gaan in de komende tijd op regionaal, maar ook op lokaal niveau in gesprek met relevante partners: de woningcorporaties, de politie, de welzijnsorganisaties, een aantal (GGZ) zorgaanbieders en met onze gemeenteraad. Op die manier maken we de transformatie en de gevolgen daarvan bespreekbaar. Vanzelfsprekend heeft ook Stib een belangrijke rol. We bereiden ons gezamenlijk en zo goed mogelijk voor op de situatie in 2020.

10. Burgerparticipatie

Het beleidsplan *Samen Dichtbij* is tot stand gekomen na een interactief (voorbereidings-)traject:

- In mei vond een regionale raadsinformatiebijeenkomst plaats (in Druten).
- Op 6 september 2017 vond een werkconferentie plaats. Tijdens deze bijeenkomst is het concept beleidsplan besproken met cliënten, ervaringsdeskundigen, cliëntvertegenwoordigers, zorgaanbieders en andere geïnteresseerden. Het verslag van deze bijeenkomst is als bijlage toegevoegd aan het beleidsplan.
- Ten slotte is aan iedereen de gelegenheid gegeven om tot september 2017 (ook) schriftelijk te reageren op het concept plan. Zeven zorgaanbieders en vier Wmo-raden maakten gebruik van deze mogelijkheid.
- Het beleidsplan is naar aanleiding van de inspraakreacties op een aantal punten aangepast en aangevuld. Alle insprekers kregen bovendien een schriftelijke reactie.

Met ingang van 2018 gaan we zoals gezegd in gesprek met onze maatschappelijke partners. In een later stadium willen we ook graag in gesprek met de dorpen. Maar we merken dat (de transformatie van) Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang vaak een beladen onderwerp is. Het is daarom belangrijk deze gesprekken goed voor te bereiden en de verwachtingen vooraf goed af te stemmen.

11. Deregulering

De transformatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang leidt vooralsnog niet tot meer regels.

12. Achtergrondinformatie

Startnotitie GGZ-Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (B&W/17/02408)

Bijlagen:

- *Samen Dichtbij!* Beleidsplan GGZ Beschermd Wonen – Maatschappelijke Opvang 2018-2020
- Raadsbesluit

Inlichtingen bij:

Naam

Leonie Huibers

Afdeling

Inwonerszaken / team Maatschappelijke Ontwikkeling

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Agendapunt
30 januari 2018	RV/17/00822	6.1

Onderwerp Regionaal beleidsplan Beschermd Wonen - Maatschappelijke Opvang 2018-2020

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 19-12-2017;

besluit:

1. In te stemmen met de uitgangspunten en de koers zoals beschreven in het regionale beleidsplan *Samen Dichtbij!* GGZ Beschermd Wonen – Maatschappelijke Opvang 2018-2020. De belangrijkste uitgangspunten zijn:
 - Waar mogelijk organiseren we de (GGZ) zorg lokaal
 - We richten ons op het beperken van de instroom
 - Gemeenten zorgen zelf voor lokale voorzieningen die aansluiten bij de primaire behoeften van de gebruikers van Beschermd wonen of Maatschappelijke opvang
2. Het regionale beleidsplan *Samen Dichtbij!* GGZ Beschermd Wonen – Maatschappelijke Opvang 2018-2020 vast te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 30 januari 2018

De griffier,

G. van Droffelaar

De voorzitter,

J.A. de Boer MSc